

La Generalitat, que gestiona des de fa dècades el parc nacional d'Aigüestortes, prepara un pla per rendibilitzar l'espai natural, de manera que sigui més autosuficient i generi economia també per a l'administració. En paral·lel, el Govern central també prepara una llei per ampliar els usos turístics dels parcs nacionals.

PATRIMONI NATURAL LA JOIA DEL PIRINEU

Aigüestortes aparca l'ampliació i aposta per augmentar la rendibilitat

La Generalitat redacta un projecte per incrementar els ingressos del parc nacional

H. CULLERÉ

LLEIDA | L'objectiu inicial havia sigut celebrar les noces d'or ampliant la superfície de l'únic parc nacional de Catalunya fins a assolir unes 20.000 hectàrees a l'àrea central davant de les 14.199 hectàrees actuals. Però, com en molts altres àmbits, la crisi ha pogut amb aquest projecte. El parc d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici compleix

a l'octubre 58 anys i en les últimes temporades ha perdut turistes. El 2012 no va assolir les 300.000 visites, davant de les 362.823 d'una dècada abans (2002) i lluny de la punta de 410.427 del 2001.

L'any passat, a més, el parc comptava amb un pressupost de tres milions d'euros, dels quals 587.000 procedien del Govern central. Aquest 2013, no obs-

tant, la Generalitat encara no ha tancat els pressupostos generals però previsiblement aplicarà als comptes del parc una retallada similar a la que es preveu per al conjunt de la comptabilitat nacional. S'hi suma que Madrid no aportarà aquest any ni un euro a la gestió d'Aigüestortes, segons admet la conselleria d'Agricultura i Medi Natural. En els últims anys, el Govern central ja

havia retallat la seua aportació i l'any passat no va arribar als 600.000 euros, però sí que preveia una partida.

Així les coses, el patronat que dirigeix la gestió del parc s'ha donat unes setmanes de termini per redactar un projecte amb el qual traure una major rendibilitat a la joia del Pirineu de Lleida. El seu president, Ruben Farelo, assenyala que ara l'ob-

jectiu és traure rendiment d'Aigüestortes de manera que almenys entre un 20 i un 30% de les despeses es financin amb ingressos propis. D'uns pressupostos de tres milions d'euros, els ingressos propis suposen actualment al voltant de 60.000 euros, explica Farelo (un 2%).

El benefici que representa Aigüestortes per al conjunt de l'economia local és fora de tot dubte. El Parc Nacional es reparteix entre 10 municipis de quatre comarques, entre l'àrea central i la zona perifèrica, i només els taxistes de la Vall de Boí i Espot (amb llicència per portar als turistes fins el centre de l'espai protegit) ronden el mig centenar.

La plantilla del parc oscil·la entre els 40 i els 60 empleats.

NI UN EURO DE MADRID

La Generalitat afirma que el Govern central ha tancat per primera vegada l'aixeta per al parc

Però l'economia indirecta que genera és encara major i incumbeix sobretot el turisme de la Ribagorça, el Sobirà, el Jussà i Aran, de manera que és una de les principals empreses del Pirineu. En termes comptables, tanmateix, és deficitària.

Pel president del patronat del Parc "el primer és la protecció. Tanmateix, cal intentar obtenir recursos" de l'espai protegit. No és una idea nova. La directora general de Turisme, Marian Muro, i el mateix sector, per mitjà de la Federació d'Hostaleria de Lleida, han plantejat recentment la necessitat d'ampliar les activitats permeses al Parc Nacional i de fomentar el turisme i la promoció d'Aigüestortes, fins i tot amb la millora de les comunicacions.

El Patronat d'Aigüestortes es va reunir el passat dia 11 i va acordar dissenyar una espècie de pla d'empresa amb totes les excepcions d'un espai natural protegit per llei. "La nostra postura com a Generalitat davant del futur del parc passa per compatibilitzar el desenvolupament social i econòmic de la zona" amb la protecció del Parc Nacional i "aconseguir que tingui rendiments", explica Farelo.

Per exemple, incrementant les activitats que s'organitzen

Madrid prepara una llei per augmentar l'ús turístic

Planteja la possibilitat d'activitats de navegació si ajuden l'economia local

LLEIDA | El ministeri d'Agricultura ha començat a debatre amb les autonomies i els grups ecologistes l'esborrany del nou projecte de llei dels parcs nacionals, el contingut dels quals ja ha rebut les primeres crítiques.

El text preveu una ampliació dels usos turístics dels parcs fins al punt d'autoritzar la navegació en casos excepcionals quan "aquesta activitat contribueixi de forma notable al desenvolupament socioeconòmic

de l'entorn". El projecte de llei manté la prohibició d'urbanitzar o edificar a l'interior del parc, mentre que estableix que els propietaris particulars amb finques al parc podran "desenvolupar activitats econòmiques i comercials, en especial relacionades amb l'ús públic i el turisme rural." A Aigüestortes, la propietat privada és poc significativa i es limita bàsicament a la perifèria i a terrenys destinats a la ramaderia.

La Generalitat de Catalunya

no ha adoptat encara una postura sobre aquest projecte de llei, però admet que amb tota probabilitat hi presentarà al·legacions, malgrat que els objectius d'aquesta llei i del projec-

REACCIONS

Consells i hotelers veuen amb bons ulls fomentar l'aflluència de turistes amb menys prohibicions

te que inicia ara el Patronat d'Aigüestortes persegueixen un mateix objectiu, que no és altre que rendibilitzar l'espai natural.

Els qui sí que s'han mostrat partidaris d'augmentar l'activitat turística del parc són el Consell Generau d'Aran i els consells comarcals del Pallars Sobirà i el Jussà. L'ampliació dels usos podria determinar també una posició més favorable a l'ampliació del parc, ara aparçada.

PATRIMONI NATURAL LA JOIA DEL PIRINEU

El parc nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici ocupa actualment, després de tres ampliacions, 14.119 hectàrees de zona central i unes 26.733 hectàrees més de perifèria en deu municipis.

L'ampliació, impulsada el 2006, no ha aconseguit un acord entre les entitats locals afectades. Algunes, com Espot o Aran, hi són contràries, i altres, com ara Esterrí, partidàries, mentre que d'altres hi han posat condicions.

➡ a l'interior del parc, les de fotografia o les rutes i fins i tot algunes activitats esportives.

Sense entrar en més detalls, Ruben Farelo va rebutjar que s'aixequin les prohibicions de caça, pesca, recollida de bolets o l'acampada. Es tracta "de crear producte, com ja es fa en països com Finlàndia, on els parcs s'autofinancen." En aquest punt, el president del parc va remarcar que "tenim 13 refugis i en bona part estan cedits", en els quals podria planificar-se una major activitat. O bé incidir en accions com el pasturatge a la perifèria del parc, tal com es fa a Llessui.

Amb relació a l'ampliació, Farelo va recordar que no hi

FUTUR

Aposta per crear un parc que s'autofinanci tal com es fa en altres parts del món

ha hagut un acord sobre les noves zones plantejades, de manera que es posposi *sine die*, igual com passa amb la nova casa del parc a Espot, ja aparcada.

Així mateix, pel que fa a la falta de suport del Govern central en els pressupostos per al 2013, va assenyalar que el mateix Partit Popular, que dóna suport a l'executiu de Mariano Rajoy, va plantejar una esmena al projecte de pressupostos per anul·lar la partida que s'havia previst per al parc nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

Un milió d'euros per reparar els danys causats per les riuades

■ Les riuades van danyar greument diversos accessos del parc nacional i la reposició de les vies costarà en total un milió d'euros, segons el president del Patronat, Rubén Farelo. Precisament, dimarts passat es va obrir l'accés a la zona d'Aigüestortes més enllà de la Llebreta, que estava tancat des de feia un mes després de la inundació del 18 de juny. A Espot, a més, s'ha de continuar utilitzant l'accés que ha cedit l'elèctrica Endesa davant dels danys que va patir l'entrada pública, mentre que l'accés des de la zona de l'estany Gento està normalitzat.

El vuitè parc més visitat entre catorze

El 2012 va rebre menys de 300.000 turistes, lluny dels 2,6 milions del Teide o els 1,5 dels Pirineus, al nivell de Doñana o les Illes Atlàntiques, mentre que Guadarrama serà declarat el més visitat.

LLEIDA | Aigüestortes forma part de la xarxa estatal de parcs nacionals, que inclou catorze espais protegits, i ocupa el vuitè lloc en volum de visitants, molt per sota de joies com el Teide (Tenerife), els Picos d'Europa (entre Astúries, Cantàbria i Lleó) o el Timanfaya (Lanzarote), que l'any passat van rebre cada un un milió llarg de visitants i fins i tot dos milions.

Aigüestortes no va arribar als 300.000 després de perdre un 7,6 per cent dels turistes de l'any anterior (2011), un total de 23.000 visitants menys. Segons alguns veïns dels municipis del parc, l'espai ha de donar-se a conèixer més i atansar-se a la popularitat d'altres zones de prestigi similar. A més, té l'avantatge de ser l'únic parc nacional de Catalunya, fet que motiva que bona part dels visitants siguin catalans (un 74 per cent sobre el total de turistes nacionals, que són ara un 82 per cent del total). L'afluència de visitants al parc nacional se situa en nivells semblants i per sobre dels de Doñana (282.817 visitants el 2012), el parc de les Illes Atlàntiques a Galícia, amb més de 280.000 visitants, o Monfragüe (a Càceres, Extremadura, amb menys de 260.000 turistes l'any passat). Els menys de 300.000 turistes del 2012 contrasten amb els visitants dels anys anteriors a la crisi. Per

exemple, l'any 2000 va rebre 382.623 persones i el 2001 va registrar una punta de més de 410.427 visitants.

Però malgrat el descens de turistes de l'any passat, atribuït en gran part a la crisi, el nombre de visitants d'origen estran-

ger continua despuntant i va assolir el 2012 un 18 per cent sobre el total, la qual cosa suposa al voltant de 54.000 turistes. Segons dades facilitades pel Patronat de Turisme de Lleida, entre els estrangers que van demanar algun tipus d'informa-

ció a les oficines del parc destaca el pes dels procedents d'Israel, que suposen un 30 per cent sobre el total. Els segueixen, per aquest ordre, els francesos (23 per cent); els holandesos (13 per cent) i els alemanys (10 per cent), entre d'altres. La xarxa

L'accés al parc des de la N-230 entre el Pont i Vilaller.

«S'hauria de cuidar més el client i fins i tot elaborar paquets turístics»

Carlos Muñoz

HOTELER. LA VALL DE BOÍ

■ Segons Carlos Muñoz, que té un apartament i un restaurant a la Vall de Boí, Aigüestortes és un dels més dels tresors amb què compta el Pirineu i en aquesta zona els turistes es delecten amb el balneari de Caldes, el parc nacional, l'estació d'esquí, el romànic i passejades com les que porten a la presa de Cavallers o al Pla de la Cabana, per sobre de les termes.

El seu establiment disposa de 110 places i totes estan plenes per a les pròximes setmanes, perquè aquest hotelier treballa amb portals d'Internet que fun-

cionen com a agències de viatges.

Carlos Muñoz considera que en aquests últims anys "s'ha acabat fent fora" el turista de l'Alta Ribagorça d'espais com els campaments d'estiu. "Anem endarrerits a nivell d'explotació. No s'ha cuidat prou el turista", sosté Muñoz.

Per exemple, si un visitant té previst passar diversos dies a la zona del parc nacional, "s'hauria de facilitar-li un paquet turístic i fins i tot oferir-li un dia gratis" per premiar la seua estada. I continua: "S'ha de que cuidar molt més el client. Sobretot, el client del Pirineu perquè aquí les condicions meteorològiques no ens ajuden. La base és també un tracte molt familiar".

En tot l'Estat hi ha 14 parcs nacionals i ben aviat es declararà el número 15 (Guadarrama). Aigüestortes va ser el quart parc que es va crear, el 21 d'octubre del 1955, per decret de Franco després de visitar la zona.

El parc ha canviat de mans dos cops i tres s'ha ampliat. Va començar amb 9.851 hectàrees el 1955. Ja en mans de la Generalitat, es va ampliar primer a 10.230 i després a 14.119. El 2006 es va plantejar arribar a les 20.000.

ze

Picos d'Europa || Se situa el quinzè parc

de parcs nacionals de l'Estat es va formar entre els anys 1918 (Picos de Europa i Ordesa) i 2007 (Monfragüe), i Aigüestortes es va fundar el 1955. A més, el Govern aprovarà ben aviat la creació del parc de Guadarrama.

LES CLAUS

El rànquing

■ Els parcs més visitats el 2012 van ser el del Teide (2.660.854 turistes); Picos de Europa (1.566.124); Timanfaya (1.474.383); Garajonay (744.304); Sierra Nevada (680.162 turistes); Ordesa i Mont Perdut (607.450); Caldera de Taburiente (354.901) i Aigüestortes (299.658 visitants).

Per sota

■ Per sota de l'únic parc nacional de Catalunya es van situar Doñana (282.817); Illes Atlàntiques (280.798); Monfragüe (259.408); Tablas de Daimiel (135.611); Arxipèlag de la Cabrera (108.188) i Cabañeros (81.150 visitants l'any passat).

Turisme nacional

■ Més d'un 80 per cent dels visitants del parc nacional procedeixen de la resta de Catalunya o de l'Estat, mentre que un 18 per cent ja són estrangers. Entre els nacionals, els catalans suposen un 72 per cent sobre el total, segons les enquestes elaborades entre els visitants.

Estrangers

■ Amb relació als estrangers, dels visitants que van demanar informació en algun dels punts d'acollida del parc, un 30 per cent procedien d'Israel, un turisme que va a l'alça, seguits d'un 23 per cent de francesos i un 10 per cent d'alemanys. El nombre de turistes estrangers va créixer l'any passat, al contrari que el nombre de turistes nacionals. En el conjunt de les comarques de Lleida es va registrar la mateixa tendència i hi va haver un 9,8 per cent més d'estrangers.

JOSEP DE MONER

«Si no fos pel parc i l'esquí, aquí no faríem res, però falta publicitar-ho»

Jordi Díaz

TAXISTA. LA VALL DE BOÍ

■ Jordi Díaz es dedica a portar els turistes des de la plaça de Boí fins la zona d'Aigüestortes des de fa 18 anys i en temporada alta treballa de 8.00 a 19.00 hores. Fins i tot més. Treballar de taxista del parc nacional (per a la qual cosa es requereix una llicència específica) li aporta la meitat del sou al cap de l'any. A

l'hivern, el parc està gairebé sempre tancat i el Jordi acostuma a treballar fora de Lleida. "Sense el parc ni l'estació d'esquí, no faríem res", manté el taxista, encara que afegeix: "Crec que falta una empenta per donar-lo a conèixer. Altres com Ordesa o Doñana són molt més coneguts." La família del Jordi ja vivia del turisme i ell va estar 25 anys treballant al restaurant de Boí que ara regenta la seua germana. "Pero m'estimo més ser a l'aire lliure i rondar", de manera

que, "quan van tancar l'accés al parc i van treure a concurs unes quantes llicències més de taxi, vaig optar-ne a una". Aquest any, el mal temps i la riuada han espantat fins ara l'estiu i "sort n'estem tenint dels turistes estrangers".

El preu dels trajectes, de 20 minuts, és de 5,10 euros cada un per a adults. Actualment, el parc nacional dóna feina a 19 taxistes a la zona de Boí i uns 25 més a Espot, "on poden pujar fins a Ratera o l'estany Negre".

«El senderisme contribueix a desestacionalitzar el turisme a Aigüestortes»

Judith Mira

BIÒLOGA. GUIA INTERPRETADORA

■ Judith Mira té des de fa 10 anys una empresa al Pont de Suert dedicada a oferir itineraris interpretatius de natura. És biòloga i guia, i per això una part de la seua feina es desenvolupa en l'interior del parc nacional, on ven productes de senderisme.

Entre la Vall de Boí i el Pont de Suert hi ha nou empreses de senderisme, "la meitat de les quals no existirien" si no fos per Aigüestortes. Acostumen a treballar amb plataformes de reserves per Internet, amb agències o a través d'establiments i ofe-

reixen paquets turístics que inclouen també l'allotjament. L'activitat d'aquestes empreses s'incrementa en els mesos previs a la calor. D'aquesta manera, els guies particulars solen operar molt més a Aigüestortes entre el març, l'abril i el maig, explica la Judith, la qual cosa contribueix a desestacionalitzar el turisme. A l'agost treballen a la carta, per al que els demanin els clients del parc, que compta amb la seua pròpia agenda. "Per a mi Aigüestortes suposa un esquer. M'ajuda molt quan venc el producte que ofereix la meua empresa a possibles clients. El parc nacional i el romànic són tota una marca" amb què comercialitzar, però també ho són la xarxa de senders de la Ribagorça.

JOSEP DE MONER